

ŽELEZNIČNÝ

semafor

MESAČNÍK ZAMESTNANCOV ŽELEZNÍC SLOVENSKEJ REPUBLIKY ROČNÍK XXIII OKTÓBER 2013

Nové nástupištia
v Kežmarku aj Košiciach

Unikátne rastlinstvo
medzi koľajnicami

Dvadsaťročný odbor komunikácie

Unikátne rastlinstvo v okolí našich tratí

Len málokto by povedal, že rastliny, ich zárodky či semenka môžu bez pomoci človeka putovať aj niekoľko stoviek kilometrov a nájsť život v novej - náhradnej krajine. Jedným z takýchto prostredí, kde rastliny nachádzajú svoj nový „domov“, je aj okolie železničných tratí a aj samotné koľajisko. Divorastúce rastlinstvo zo Stredomoria tak v našich podmienkach nie je ničím výnimočným a môžeme si ho zazrieť na príklad aj počas jazdy vlakom.

A ako sa k nám dostanú? Celkom jednoducho. Vlakom. Presvedčili nás o tom aj tí najpovolanejší – výskumníci zo SAV, ktorí v rámci výskumu flóry Slovenska v polovici septembra spravili exkurziu do areálu ŽST Bratislava východ. Vedeckí pracovníci Botanického ústavu Slovenskej akadémie vied (BoÚ SAV) Dr. Eleonóra Michalková, Dr. Dominik Roman Letz a Dr. Pavol Mereďa. Cieľom ich niekoľkohodinového výskumu v areáli tejto železničnej stanice bolo

Kotvičník zemný bol zavlečený do stanice Bratislava východ z okolia Štúrova.

overenie výskytu zástupcov rodov niektorých rastlín, ktoré sa ľudovo nazývajú aj buriny. Z hľadiska flóry predstavujú totiž železnice súbor antropogénnych, inak povedané, človekom podmienených biotopov so špecifickou flórou a vegetáciou, kde rastliny osídľujú okraje a svahy železničných tratí, kamenisté zvršky, násypy, medzikolajiskové priestory, nástupištia, prekladiská, výhybky, prejazdy a podobne. Železničné objekty tak patria k jedným z biotopov, kde dochádza k pomerne rýchlemu zavliekaniu druhov na nové lokality a k celkovým zmenám v zložení flóry. V súčasnosti sú tieto stanovišťa ošetrované buď herbicídmi, alebo pravidelným kosením a sú upravované rôznymi rekonštrukčnými prácami. Výsledkom pôsobenia týchto vplyvov je špecifické rastlinstvo, vyskytujúce sa iba na železničiach. Na ilustráciu možno uviesť, že na zanedbaných alebo opustených stanicích rastie v našich podmienkach okolo 100 druhov cievnatých rastlín. Mnohé z nich môžu byť pritom vzácné

Pakost purpurový. Typický železničný druh rastliny.

Pracovníci BoÚ SAV pri práci v ŽST Bratislava východ.

a ohrozené, ktorých pôvodné prostredie, ako napr. piesky alebo kamenisté stráne, už vo voľnej krajine zanikli a rastliny špecializované na takéto stanovištia tak nachádzajú na železničiach svoj náhradný „domov“. Vráťme sa ale k spomínanému výskumu na ŽST Bratislava východ. Zo skúmaných rastlín išlo napríklad o slanobyľ (Salsola), a to najmä druh slanobyľ pahorková, ktorá bola v minulosti nájdená na Slovensku iba v troch stanicích: ŽST Bratislava východ, Trenčín a Žilina. Tento druh na stanici východ nenašli, sledovali však aj rody mrlík, láskavec a iné. Mnohí zástupcovia uvedených rodov rastú len na takých železničných stanicích, na ktorých sa vykladali alebo sa vykladajú zahraničné suroviny, ako obilie, olejiny či železná ruda. Niektoré druhy tak s obľubou rastú na rumiskách a skládkach v obvode prekladových, zoraďovacích alebo nákladných železničných staníc ako výmetok pri čistení vagónov. „Zo zriedkavejších druhov sme v priebehu tejto exkurzie zistili výskyt u nás vzácnejšieho a ohrozeného druhu kotvičník zemný (*Tribulus terrestris*), ktorý sem mohol byť zavlečený z okolia Štúrova, kde vzácné rastie na piesčitých pôdach,“ povedal Dr. Letz. Z ďalších zaujímavých, na

Láskavec biely. Rastlina, ktorá sa na území Slovenska vyskytuje veľmi zriedka.

Slovensku zriedkavých rastlín, zaznamenali pracovníci BoÚ SAV na ŽST Bratislava východ výskyt druhu loboda podlhovastolistá a láskavec biely. Zaznamenali aj typický železničný druh pakost purpurový, ktorý bol na Slovensku po prvý raz objavený len v roku 2010. V posledných rokoch sa u nás tento teplomilný pakost, pôvodcom zo Stredomorskej oblasti, rýchlo šíri práve na železničných násypoch, kde nachádza optimálne podmienky pre svoj rast. Tento rok má BoÚ SAV ešte v pláne floristicky preskúmať areál ŽST v Čiernej nad Tisou, kam boli v minulosti zavliekané mnohé rastlinné druhy, najmä s pravidelnými transportami obilia z bývalého Sovietskeho zväzu.

Ivana KAPRÁLIKOVÁ, Dr. Eleonóra MICHALKOVÁ,
Dr. Dominik Roman LETZ a Dr. Pavol MEREĎA, Foto: SAV